

Vroom & rolijk

tijdschrift over geloof
en homoseksualiteit

jaargang 17, nummer 2, juni 2006

Verslag van de
Wereld Raad van Kerken

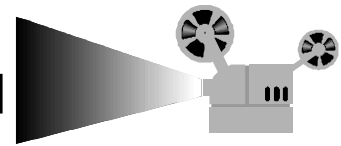
Preekschets Roze Zondag

Homo Effect Toets
voor kerken

Transgender theologie?

Column: Grover is uit ge-out

**Tutu “We behoren allemaal
tot één familie...”**

Sympathie voor homohuwelijk in VS

Tien homoparen klaagden in de Verenigde Staten met succes de staat Maryland aan. Zij vinden dat het verbod op het homohuwelijk in strijd is met de grondwet en de rechter was het daarmee eens. Tot nu toe is Massachusetts de enige Amerikaanse staat, die het homohuwelijk erkent. En in Vermont worden geregistreerd partnerschappen erkend. In een aantal staten staan er referenda op stapel over het al dan niet verbieden van homohuwelijken. Die beloven een interessante strijd, want het aantal tegenstemmers slinkt met rappe schreden. Was in 2004 nog 63% van de Amerikaanse bevolking tegen het homohuwelijk, bij een peiling in 2005 was nog 51% van de Amerikanen ertegen. (Bron Reformatorisch Dagblad)

Geen homobeleid op scholen

De Commissie Gelijke Behandeling heeft docent Erwin Kunne in het ongelijk gesteld, dat scholen homoseksualiteit expliciet moeten opnemen in hun veiligheidsbeleid of lespakket. 'Anders wordt de voorlichting die ik leerlingen geef behandeld als mijn hobby' zegt Kunne, 'Zolang een school niet van tevoren duidelijk maakt wat ze doet als iemand vanwege homoseksualiteit wordt uitgesloten, zullen zulke gevallen verborgen blijven'. Kunnes school voelde zich gesterkt in hun keuze homoseksualiteit niet apart te behandelen, maar op te nemen in het diversiteitsbeleid. (Bron NRC)

Opvang islamitische homojongeren

Met een studiedag vierde het project Veilige Haven, een project dat steun biedt aan moslimjongeren met homo, lesbische of biseksuele gevoelens, haar één jarig bestaan. Eén van de medewerkers vertelde zijn levensverhaal. De Unie van Marokkaanse Moslim Organisaties en de Turkse moskee

organisatie Milli Görüs steunen het project. Naast Amsterdam, zijn er inmiddels ook in Rotterdam, Den Haag en Tilburg opvangplekken. Informatie Veilige Haven Sarfatistraat 35, Amsterdam, 020 57 39 401, www.veilige-haven.nl

Europese resolutie tegen homodiscriminatie

Europarlementariër In t Veld van D66 heeft een initiatiefvoorstel gedaan om EU lidstaten op te roepen meer te doen aan de bestrijding van discriminatie tegen homoseksuelen. Dit met name met het oog op de uitbreiding van de EU met Oost Europese landen als Polen, Letland en Litouwen, waarin vanuit de regering homo uitsluitende maatregelen worden getroffen. 'Te vaak worden homohaat en haatzaaiende speeches gerechtvaardigd met een verwijzing naar religieuze vrijheden en vrijheid van meningsuiting', zegt In t Veld. De resolutie is door een grote meerderheid in het Europees Parlement aangenomen. (Bron Reformatorisch Dagblad)

RK-Kerk worstelt met imago

De vertrouwelijke begeleidende brief, die met de Vaticaanse Instructie aan kerkbestuurders werd meegestuurd en die gelekt werd door het Amerikaanse persagentschap CNS, vermeldt dat de Instructie tot stand kwam vanaf 1996 op initiatief van de Congregatie van de Geloofsleer onder leiding van kardinaal Ratzinger. Een Instructie die ontstond tegen de achtergrond van de misbruikschandalen in de VS. De Instructie probeert het imago van (latent) homoseksuele priesters te doorbreken. Tegen beter weten in, beweren organisaties als het Werkverband van Homopastores en Dignity. Uit onderzoek in 1983 bleek, dat 20% van de RK priesters niet hetero te zijn. Getallen uit recenter onder-

zoek in Amerika wijzen in de richting van de 60%. Het grootste probleem van de nieuwe instructie is, dat nu alles onzichtbaar en onbespreekbaar wordt gemaakt. (Bron Trouw)

ECV in 'Niet alleen op zondag'

In maart zond de NCRV het programma 'Niet alleen op zondag' uit over de Evangelisch Charismatische Vieringen voor homoseksuelen in de Amsterdamse Keizersgrachtkerk. Drie bezoekers stonden centraal: Opke Dijkstra, Erik Lindenboom en Minnekus de Groot. Ze ontvingen naar aanleiding van de uitzending veel positieve reacties. Opke vertelde in de uitzending over zijn overleden vriend. Tijdens de viering van de ECV zette hij zijn naam op een gedenkdoek dat in de kerk hangt. Opke: 'Kennissen en vrienden, zelfs een buurjongen en een ex-vriendje van mijn overleden vriend belden me.' Erik vertelt in de uitzending over zijn coming-out, zijn ouders kregen vele reacties. Erik: 'Mijn ouders waren verast door de vele positieve reacties die ze kregen. Zelfs van wild vreemde mensen.' Ook via de mail kwamen verschillende reacties binnen, er was veel herkenning. 'Mensen die ik twintig jaar niet meer had gezien of gesproken stuurden een mailtje of een kaartje. Ook veel collega's reageerden positief,' vertelde Minnekus die in de uitzending vertelt over zijn coming-out nadat hij eerst negen jaar getrouwd was geweest met een vrouw. Niemand heeft er spijt van dat hij heeft mee gedaan aan het programma. Alleen Cees Meijnen van de ECV vond het jammer, dat er erg weinig van de viering zelf te zien was. 'Maar wellicht komen er de volgende viering toch meer bezoekers n.a.v de uitzending', hoopt hij. De uitzending is nog te zien via internet op de website van Niet alleen op zondag of van de ECV <http://ecv.onzekerk.nl>.

In deze aflevering

- 2 **Eye catchers**
- 3 **Redactioneel**
- 4 **A 'queer' view uit Porto Alegre WCC**
- 7 **Veelkleurig Lied**
- 8 **Preekschets Roze Zondag**
- 10 **Homo Effect Toets voor de kerken**
- 12 **Leeswijzer**
Helemaal anders
De vijfde jongen
Dit gaat nooit over
Junge Kirche
Zij aan Zij
- 13 **Film& DVD**
Imagine You and me
- 14 **Transgender theologie?**
Waarom een transgender de bijbel anders leest
- 17 **Column**
Uit ge-out door S.Grover
- 18 **Agenda**
- 20 **Naspel**

Foto voorpagina:
Randi Solberg

Redactioneel

Vroom en Vrolijk is een opiniërend tijdschrift voor een duidelijke doelgroep. Homoseksuelen die 'iets' of liever gezegd alles hebben met geloof. Voor hen zijn dat geen twee verschillende werelden, maar zijn het twee terreinen die met elkaar hand in hand gaan. Er is dus een innige vriendschap tussen die twee. Vriendschap geeft steun, je maakt elkaar alert, je corrigeert elkaar. Vele duizenden in ons land kennen die verwevenheid van geaardheid en geloof.

Verwonderend is het dat niet iedereen van het bestaan van Vroom & Vrolijk op de hoogte is. Als hoofdredacteur breng ik het tijdschrift onder de ogen van mensen, die je dan enigszins verbouwerend aankijken: bestaat dat dan? Ja, al zeventien jaar. Wordt maar gauw abonnee. Je begrijpt waar ik naar toe wil. Het abonnementbestand moet omhoog. De redactie is in overleg met het bestuur een actie begonnen om ons blad onder de aandacht van de brede doelgroep te brengen. Er zijn ruiladvertenties, een website wordt opgestart, de steunkleur met aangepast layout wordt ingevoerd, de abonnementsprijs houden we laag. Uw en jouw inbreng is daarbij onmisbaar. Dit nummer van V&V is ook te downloaden en via de bon is er een aantrekkelijke korting voor nieuwe lezerabonnees.

Naast actuele informatie bevat dit nummer onder meer een preekschets voor de Roze Zondag. Weer zo'n lijn tussen geloof en homoseksuele identiteit. De predikant-lezer en de predikant, die de schets via jou als gemeentelid onder ogen krijgt, kan er zijn (M\V) voordeel mee doen! Heeft de Wereldraad van Kerken nog iets specifiek kunnen bijdragen aan de wereldwijde emancipatie van mannen en vrouwen met homo en lesbische gevoelens? Janine de Boer geeft een verkennende beschrijving van transgender theologie. Neem en lees. En...zet je er voor in dat V&V op de tafel, in de lektuurmand of op het nachtkastje ligt van vrienden en bekenden, je kunt ze op ons attenderen via onze website www.vroomenvrolijk.nl.

Chris Sjollema
Hoofdredactie Vroom & Vrolijk

P.s. Bij dit nummer de jaarlijkse acceptgiro. Bewijs een vriend(inn)endienst door snel te betalen.

Foto Randi Solberg: FORUM delegatie bij WCC in Porto Alegre, Brazilië

Een 'queer' visie op de 9e Assemblee van de Wereldraad van Kerken

'We behoren allemaal tot één familie... lesbisch, homo... de zogenaamde heteroseksuele mensen, iedereen hoort erbij.' Dit waren de woorden van voormalig Anglicaans aartsbisschop Desmond Tutu van Zuid-Afrika, die hij sprak tijdens een plenaire bijeenkomst van de Wereldraad van Kerken in Porto Alegre in Brazilië.

Tekst en foto: Randi O. Solberg. Vertaling: Doreen Hazel

Is het nu klaar!?

Mijn coming-out is achter de rug. Ik ben er klaar mee. Het was ingewikkeld, maar dat is het nu niet meer. Ik raak niet meer in de knoop door ingewikkelde denkstrategieën, gewetensbezwaren, schaamte of angst. En van de 'help-een-leuke-jongen-niet-kijken-want-dat-mag-niet' gedachte raak ik niet meer in de war. Dat is best knap, want ik kreeg vroeger bij de gedachte aan het woord homo alleen al een knoop in mijn maag. Bij het uitspreken van het woord kreeg ik het Spaans benauwd. Maar dat is nu verleden tijd, ik voel me gelukkig. In nog geen vier jaar tijd ben ik veranderd van een hopeloos mislukte hetero naar een min of meer geslaagde homo.

Ik ben definitief om, het woord homo is een geuzennaam geworden.

De strijd met mijn ouders is wel gestreden. Ik heb maar geaccepteerd, dat ze een andere visie hebben. En sinds ik al negen maanden dezelfde lieve beleefde vriend heb, die goed voor de planten zorgt en twee rechterhanden heeft, komen ze weer op de koffie en vragen zelfs hoe het met ons gaat en hoe het op zijn werk is.

Het lijkt wel of ze de strijdbijl hebben begraven.

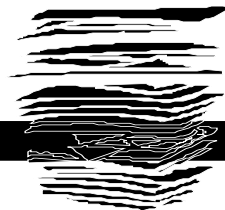
En dan de Christelijke homoclubs.

Vroeger ging ik vol enthousiasme naar elke viering, regiobijeenkomst, bezinningsgroep en landelijke dag. Ik ben nu al maanden niet meer geweest. Terwijl die meetings in de eerste jaren van mijn coming-out zo belangrijk voor me waren. Dat was de plek waar ik dierbare vrienden heb ontmoet. Maar het lijkt wel of mijn behoefte minder is geworden naar mate ik meer 'out' ben. Ik wil meer tijd besteden aan het bouwen aan mijn relatie en mijn eigen ontwikkeling. Ik ben wel klaar met die clubs, ik ben uit gecoming-out.

Onlangs belde een vriend, hij vroeg of ik mee ging naar een regiobijeenkomst. Ik had honderd en één excuses om niet mee te gaan. Hij was teleurgesteld en reageerde nog al geïrriteerd. Ik dacht nog: 'Is hij misschien jaloers dat ik een vriend heb en hij niet?'

Opeens bedenk ik me hoe ik de mannen verachtte die uit gecoming-out waren en zich terugtrokken uit de Christelijke homoclubs zodra ze een relatie kregen. Alsof er niets anders bestond dan hun gelukkig samenzijn. En tot mijn schrik vertoon ik precies hetzelfde gedrag. Als ik nog even zo doorga word ik ook een tut-homo met als ideaal een eengezinswoning met tuintje met van die leuke burens die het helemaal geen probleem vinden, dat ze homoburens hebben, die vader en moedertje spelen en een cursus Spaans volgen, omdat het zo leuk is in Barcelona. Ik voel me opeens diep ongelukkig en verlang weer terug naar het gevoel, dat ik had toen ik voor het eerste naar een CHJC bijeenkomst ging en de eerste keer bij Contrario. Alles was zo nieuw en bevrijdend. Ik voel me nu leeg en burgerlijk. Ik zit in een geestelijk coming-out vacuüm. Ik heb een post coming-out syndroom.

S. Grover (voor de laatste keer)

Roze Zaterdag in Zwolle

Op zaterdag 24 juni wordt in Zwolle de Roze Zaterdag geopend met een oecumenische viering in de kerk van het Dominicanenklooster, Assendorperstraat 29 in Zwolle. De viering wordt georganiseerd door het LKP en leden van Netwerk Mirre. De Roze Viering begint om 12.00 uur en heeft als thema 'Zien en gezien worden'.

Roze Zondag in Joure

Op zondag 11 juni wordt in Joure in Friesland in het kader van de Roze week een viering gehouden in 'de Oerdracht', E.A.Borgerstraat 46 in Joure. De viering begint om 9.30 uur en wordt mede mogelijk gemaakt door de Werkgroep Geloof en Homoseksualiteit Friesland.

Roze Zondag in Leiden

Op zondag 18 juni organiseert de Studenten Ecclesia in Leiden een Roze Viering in de Hooglandse Kerk in Leiden.

Roze Zondag in Den Haag

Op zondag 18 juni viert de Haagse Initiatiefgroep Roze Zondag in de Remonstrantse Kerk, Laan van Meerdervoort 955 in Den Haag. De kerk is te bereiken vanaf Den Haag Centraal Station met tramlijn 3, uitstappen halte Appelstraat. De viering begint om 16.00 uur. Na afloop is er gelegenheid tot gesprek en ontmoeting.

Dignity Amsterdam

Elke tweede zondag van de maand organiseert de rooms-katholieke organisatie Dignity vieringen in de Magdalenakapel, Spaardammerstraat 460 c in Amsterdam. De kapel is te bereiken met buslijn 22, halte Assendelftstraat. De viering begint

om 15.00 uur, de kerk is om 14.00 uur open en na afloop is er ruime gelegenheid voor ontmoeting en koffie drinken. Eerst volgende vieringen zijn op 11 juni, 9 juli, 13 augustus.

Roze Evangelisch Charismatische Vieringen

Elke laatste zondag van de maand organiseren de Evangelisch-Charismatische Vieringen een kerkdienst in de Keizersgrachtkerk, Keizersgracht 566 in Amsterdam. Aanvang van de viering om 15.00 uur, kerk open vanaf 14.00 uur. Na afloop is er gelegenheid tot koffie drinken. De komende vieringen worden voorgegaan op 28 mei door Arjan Noordhoek, 25 juni door Ruard Ganzevoort, 30 juli door Ruud Stienen, 27 augustus door Anna van der Maas.

CHJC Voorjaarsweekend

Van 9 tot 11 juni organiseert het CHJC een actief voorjaarsweekend voor mannen en vrouwen. Het weekend vindt plaats in Zeilcentrum 'Het Stekelbaarsje' in Elahuizen, maar dat wil niet zeggen, dat er alleen gezeild kan worden. Deelnemers kunnen kiezen uit zeven verschillende programma onderdelen. Kijk voor meer informatie op www.holyfemales.myweb.nl

Shalhomo opgeheven

De organisatie voor Joodse homo's en lesbo's is opgeheven bij gebrek aan vrijwilligers. Joodse holebi's blijven echter welkom elke eerste vrijdag van de maand in de Uilenburger Synagoge, Nieuwe Uilenburgerstraat 91 in Amsterdam. Vanaf 19.30 is de Synagoge open.

Contact adressen

Vieringen

* Haagse Initiatiefgroep Roze vieringen: Jan Soullié, 070 - 41 90 803, www.chjc.nl/rozevieringen.htm
* Evangelisch Charismatische Vieringen en het Evangelisch Homokoor: Cees Meinen, 020 - 699

08 50; www.ecv.onzekerkerk.nl; e-mail: ecv@onzekerkerk.nl Het EVC verwijst ook door voor pastorale gesprekken.

* Dignity: maandelijkse katholieke vieringen in Amsterdam. www.profit.nl/dignity

Landelijke organisaties

* Landelijk Coördinatiepunt: voor recente informatie over vieringen, culturele happenings en groepen, kun je de website van het Landelijk Coördinatie Punt groepen kerk en homoseksualiteit raadplegen: www.lkp-lesbo-homo-en-kerk.org Daarnaast bemiddelt het LKP voor vrouwenspastores. Bel daarvoor tijdens kantooruren met 030 - 253 37 56.

* CHJC bezinningsgroepen: vijf bijeenkomsten in gesprek over spiritualiteit en zingeving. Jaap de Bruijn, 033 - 48 06 092. Het CHJC kent ook verschillende vrouwengroepen: www.holyfemales.myweb.nl of 065 - 323 45 16.

* Contrario: een christelijke vereniging voor homo's en lesbiennes: Steven van den Dool, www.contrario.nl, steven@contrario.nl

* Mirre: netwerk voor lesbische vrouwen rond spiritualiteit en geloof: Ineke Bakker, 038 - 454 99 87, netvv@dds.nl, www.netvv.dds.nl Via dit adres is ook de Nieuwsbrief aan te vragen.

* Woordvoerder van het Werkverband van Katholieke Homo Pastores: Theo Koster o.p., Postbus 59, 6850 AB Huissen, e-mail wkhomopastores@hotmail.com

* Werkgroep Homoseksualiteit, Ambt en Kerk en de Protestantse kerk. Informatie: h.v.solkema@hccnet.nl

Regionale organisaties

* Lesbische vrouw en geloof groep Noordholland-Noord: maandelijkse gespreksbijeenkomsten: Stijnje de Best, sdebest@planet.nl

* Gespreksgroep lesbische vrouwen in de kerk Leiden: Gemma en Ineke, ineke.gemma@wanadoo.nl

* Werkgroep Geloof en Homoseksualiteit Friesland: Marieke Holwerda, m.holwerda@planet.nl

www.vroomenvrolijk.nl

onze eigen website voor mensen die al surfend op internet op zoek zijn naar informatie over wat homo's en lesbo's geloven of waar en hoe zij bijeenkomen en vieren.

Een website waar we praktische informatie opzetten met liturgisch materiaal voor diensten en vieringen, nog leverbare boeken, waardevolle tips, test op kerkelijke homovriendelijkheid, maar ook een agenda met wat er waar te doen is en bij welk adres je voor meer informatie moet zijn, links van andere organisaties en kringen, ... Dus kom maar op met je waardevolle informatie en goede ideeën: vroomenvrolijk@gelovigactief.nl

Maar ook een website waar je je vriendinnen en vrienden naar toe kunt laten gaan om méér informatie over ons blad en wat wij zoal te bieden hebben. Stuur (een kopie van) onderstaande bon per post naar hen toe of verstuur deze bon van de website en wij heten ze van harte welkom!

Kom er maar gerust voor uit...

...het is gewoon heerlijk om met elkaar te kunnen vieren, zingen en bidden. Luisteren hoe bijbelse verhalen juist ruimte voor je maken, Waar jouw verhaal klinkt en je je herkent in dat van de ander/Ander. Lees dan wat en hoe er geloofd wordt, waar vieringen en kringen zijn en je anderen hoort/spreekt over hun geloof en homoseksualiteit.

Lees Vroom&Vrolijk (4x/jr): proefnummer op www.vroomenvrolijk.nl of bestel gratis (gesloten) toezending van het volgende nummer bij: Vroom&Vrolijk, Postbus 1006, 4200 CA Gorinchem (0183) 62 81 88

Kan jij veel leukere of mooiere uitnodigingskaarten maken voor op de website, dan deze? Stuur op en wij plaatsen de mooisten!

Colofon

Vroom & Vrolijk is een onafhankelijk tijdschrift en wordt uitgegeven door de stichting Vroom & Vrolijk.
www.vroomenvrolijk.nl

Redactie:

Dirk-Jan Bierenbroodspot, Marlies Bosch, Pieter Flach, Doreen Hazel, Hèlen Grives, Conny van Lier, Chris Sjollema

Redactieadres:

Vroom & Vrolijk, Rossinilaan 46, 1217 CC Hilversum, tel. 035-6856498
e-mail cjs7@planet.nl

Administratie en abonnementen:

theologische uitgeverij Narratio, postbus 1006, 4200 CA Gorinchem
telefoon 0183-628188
www.narratio.nl

Abonnementsprijs: € 18,00 per jaargang

Bestuur:

Heleen de Boer, Arie Borgdorff, Wielie Elhorst, Hans Hendriks, Karel van de Wetering, Gea Zijlstra.

Deadlines voor agenda en Picture:

1 augustus, 1 november 2006, 1 februari, 1 mei 2007

Verschijningsdata:

september, december 2006, maart, juni 2007

Opzegging: vóór 30 november, één maand voor afloop van de abonnementstermijn.

ISSN 0923-473 X

© Overname van artikelen is uitsluitend toegestaan na voorafgaande schriftelijke toestemming van de redactie en met bronvermelding

Vroom & Vrolijk wordt door CBB, Christelijke Bibliotheek voor Blinden en Slechtzienden (tel. 0341-565477) ook in braille of op geluidscassette uitgegeven

Bestelkaart

Vroom
&
rolijk

Naam:

Adres:

Postcode /woonplaats:

wil een abonnement op Vroom & Vrolijk
Abonnement € 18,00 per jaar en ontvang als welkomsgeschenk:
 Kringen in de branding, 40 jaar De Kringen (€ 14,00)
 Misschien groeit er iets moois uit, Anèt Saal (€ 11,50)
beschrijving van beide boeken op www.vroomenvrolijk.nl

stuur onder mijn naam een proefnummer Vroom & Vrolijk naar:

naam:

adres:

postcode/woonplaats:

In een gefrankeerde envelop zenden naar:
Vroom&Vrolijk, Postbus 1006, 4200 CA Gorinchem

Welke kant op?!

linksaf
rechtsaf
rechtdoor

jonge mensen
op een viersprong
een rotonde
richting kiezen:
studie
beroep
vrienden
religie

levensgezel

man met man
vrouw met vrouw
man met vrouw

liefde bepaalt
de richting
op viersprong
of rotonde

Marlies Bosch